

"DAN PREJ" – OD KOD IN ZAKAJ Pledoaje za reinterpretacijo

Slobodan VALENTINČIČ

Primorske novice, SI-6000 Koper, Ulica OF 12

e-mail: svalentincic@prim-nov.si

IZVLEČEK

V minulih letih se je v večjem delu Primorske ustalil pojem "Dan prej". Izraz se je porodil v uredništvu Primorskih novic, kjer smo v drugi polovici leta 1993 začeli pripravljati gradivo za knjigo, ki je izšla ob tretji obletnici osamosvojitve Slovenije v juniju 1994. Med zbiranjem gradiva za knjigo se je izkristaliziralo tudi neovrgljivo dejstvo, da se vojna za Slovenijo ni začela v četrtek, 27. junija 1991, s prodorom tankov iz vrhniške vojašnice proti Ljubljani in letališču Brnik, ampak dan prej, torej 26. junija dopoldne, ko so iz ilirskobistriške in pivške vojašnice oddrveli prvi tanki proti zahodni meji.

Ceprav smo že v sami knjigi "Dan prej" dobili tudi odgovore takratnega najvišjega državnega vrha, zakaj je uradna Ljubljana vztrajala na začetku vojne 27. junija, pa Primorci še dandanašnji upravičeno moti in občasno tudi razburja nenehno ponavljanje neresnice o začetku osamosvojitvene vojne, ki jo še vedno vzdržujejo tako v nacionalnem političnem vrhu kot v ljubljanskih medijih.

Ključne besede: vojna za Slovenijo, Slovenija, Ilirska Bistrica, JLA, Teritorialna obramba, vojaške akcije, 1991

"IL GIORNO PRIMA" – DA DOVE E PERCHÉ?

Ragioni per una reinterpretazione

SINTESI

Negli anni passati, nella maggior parte della Primorska si è affermato il concetto di "Il giorno prima". L'espressione è nata nella redazione delle "Primorske novice", dove abbiamo, nella seconda metà dell'anno 1993, cominciato a preparare il materiale per il libro, che è stato poi pubblicato in occasione del 3° anniversario dell'indipendenza della Slovenia, nel mese di giugno del 1994. Mentre veniva raccolto il materiale per il libro, si è cristallizzata anche l'opinione incontrastabile che la guerra per la Slovenia non sia cominciata giovedì, 27 giugno 1991, con

L'avanzare dei carri armati dalla caserma di Vrhnika verso Ljubljana e verso l'aeroporto di Brnik, ma il giorno prima, cioè il mattino del 26 giugno, quando dalle caserme di Ilirska Bistrica e di Vrhnika sono partiti i primi carri armati verso il confine occidentale. Anche se già nel libro sopracitato abbiamo potuto leggere le risposte del vertice statale d'allora, perché la Ljubljana ufficiale ha insistito che la guerra fosse iniziata il 27 giugno, a noi della Primorska ancor oggi dà fastidio e ogni tanto pure ci innervosisce l'affermazione persistente e imprecisa sull'inizio della Guerra d'indipendenza, la quale viene ancor oggi suffragata dal vertice politico nazionale come pure dai media ljubianesi.

Parole chiave: guerra per la Slovenia, Slovenia, Ilirska Bistrica, Armata Popolare Jugoslava, Difesa Territoriale, operazioni militari, 1991

Izraz "dan prej" se je porodil v uredništvu Primorskih novic, kjer so v drugi polovici leta 1993 začeli pripravljati gradivo za knjigo Dan prej, ki so jo izdali ob tretji obletnici osamosvojitve Slovenije v juniju 1994. K temu založniškemu koraku je takrat vodilo dejstvo, da je bila med Primorci vrsta neposrednih in posrednih udeležencev osamosvojitvene vojne, ki so bili upravičeno prizadeti zaradi ljubljano-centrističnih opredelitev in ocen o preveliki mlačnosti in neodločnosti vse Primorske in Primorcev med samo vojno. V omenjeni knjigi so avtorji dokumentirano dokazali, da take trditve niso bile utemeljene. A tokrat pustimo to ob strani, saj se želimo osredotočiti na neki drug, še pomembnejši vidik omenjene knjige.

Med zbiranjem gradiva zanjo se je namreč avtorjem izkristaliziralo neovrgljivo dejstvo, da se vojna za Slovenijo ni začela v četrtek, 27. junija 1991, ob 1.15, ko je protiletalska oklepna baterija JLA iz Karlovca prestopila državno mejo pri Metliki, in ob 2.40 s prodorom tankov 1. oklepnega bataljona iz vrhniške vojašnice proti Ljubljani in letališču Brnik, ampak dan prej, torej 26. junija dopoldne, ko so iz pivške in ilirskobistriške vojašnice oddrveli prvi tanki proti zahodni slovenski meji.

Naslov knjige Dan prej torej pomeni, da se je vojna na Primorskem po našem trdnem prepričanju začela že dan prej kot drugod po Sloveniji. Morda bi teoretiki vojaških znanosti lahko razpravljali, ali je takrat na Primorskem res šlo že za vojno ali "le" za okupacijo ali pa celo samo za "premike" enot JLA, vendar nihče ne more zanikati dejstva, da je bila Primorska, medtem ko je Slovenija 26. junija 1991 praznovala osamosvojitve, že okupirana!

Tega, žal, Ljubljana še vedno nič kaj rada in nič kaj na glas ne prizna Primorcem. Ali zgolj noče ali pa res ne more in zakaj ne, pa so seveda tista relevantna vprašanja, na katera moramo iskati odgovore. Iz globalnega zornega kota Slovenije – iz Ljub-

ljane, seveda – se zdijo taka vprašanja obrobna, a za Primorsko in njeno identiteto v okviru Slovenije so odgovori še kako pomembni.

Ne, Primorski nikakor ne gre za kakršenkoli primat v smislu, kje so se najprej začeli spopadi! Povsem upravičeno jo namreč moti, občasno pa celo razburja nenehno ponavljanje neresnice o začetku osamosvojitvene vojne, ki jo še vedno vzdržujejo tako v državnem političnem vrhu in v prevladujočih ljubljanskih medijih. In te zgodbe se potem vse preveč rade iztečejo celo v sklepanja, da se Primorci sploh niso pravi čas postavili na pravo stran. Kdor pa pozna zgodovino Primorske in svobodoljubnih Primorcev, ki so se zaradi zgodovinskih okoliščin morali prvi v Evropi postaviti po robu divjanju fašizma že od zgodnjih dvajsetih let minulega stoletja, te občutke zlahka razume. Primorci so bili na pravi strani takrat in na pravi strani so bili tudi leta 1991!

Tudi v tem notoričnem neupoštevanju dejstev je očiten vzrok, da so Primorci (veterani osamosvojitvene vojne, kulturniki in navsezadnje tudi zgodovinarji) po izidu knjige Dan prej celo vrsto prireditev v čast osamosvojitve Slovenije poimenovali "Dan prej".

Že leta 1994 so avtorji omenjene knjige od ljudi, ki so bili leta 1991 v državnem vrhu, dobili odgovore na vprašanje, zakaj je uradna Ljubljana vztrajala pri začetku vojne 27. junija.

Preden gremo k dejstvom, pojdimo najprej k zgodbam!

V času osamosvojitve leta 1991 je bil Ivan Vodopivec predsednik skupščine občine Sežana in poslanec v zboru občin takratne republiške skupščine. Avtorjem knjige Dan prej je o prvem dnevu vojne za Slovenijo, 26. juniju, med drugim povedal tole:

"Ko sem klical Kučana, se je odpravljaj na osrednjo proslavo in je rekel, naj pokličem Bavčarja. Potem sem klical Bavčarja, on pa je rekel, naj pokličem Rašeto, da smo mi tako in tako imeli dobre odnose. Res sem poklical Rašeto in sem mu rekel, kaj zdaj uganjajo ti tanki, da vozijo cikcak. Vprašal sem ga, kdo bo plačal to škodo. On je odgovoril, da bo plačal tisti, ki jih je poslal. Pa sem ga vprašal, kdo jih je poslal, in je rekel, da zvezni izvršni svet. Nato mi je rekel, naj pokličem Čada, ker menda nekaj dela po svoje. Takrat nisem razumel, da je šel en dan prej. Poklical sem še Čada, ki je ponorel, da bo vse uničil. Takrat sem se zavedel, da gre zares ..."

"Dan prej" je bil Primorcem dejansko vsiljen, in to zgolj zaradi silne "marljivosti" generala Marjana Čada pri uresničevanju prejetega ukaza. Čad je bil takrat poveljnik reškega korpusa in pod njegovim poveljstvom so bile tudi enote JLA v Ilirski Bistrici. O začetku vojne za Slovenijo je leto dni pozneje takrat že upokojeni general Čad takole pripovedoval novinarju Radia Koper-Capodistria Leonu Horvatiču:

"Vojna v Sloveniji se je začela 26., in ne 27. junija. Trditve, da sem ravnal po svoji volji, in natolcevanje, da sem se celo uštel pri datumu in odšel prenačljeno na pot, so, blago rečeno, smešne. V ukazu poveljstva armade, ki ga je podpisal general

Stupévić – prejel pa sem ga 25. junija zvečer – je bilo namreč določeno, do kdaj moram priti na slovensko-italijansko mejo, in ne, kdaj naj se odpravimo na pot. Ocenil sem, da bi nalogo izpeljal brez večjih težav, če bi štartal ob dnevni svetlobi. Enote iz Ilirske Bistrice, ki sem jih zadolžil za to operacijo, so odšle iz matične vojašnice v sredo, 26. junija, natanko ob 13.15."

Njegovih besed ne navajamo zato, ker bi poznavanju poteka dogodkov dodale nove faktografske podatke, ki bi se razlikovali od znanih dejstev, pač pa zato, ker je zanimivo predvsem njegovo tolmačenje lastne odločitve o pohodu na Primorsko dan prej.

Čadovo pripoved je potrdil tudi njegov tedanji nadrejeni, poveljnik 5. vojaškega območja generalpolkovnik Konrad Kolšek. Čad ga je namreč o svoji nameri, da bo vojsko poslal iz vojašnice dan prej, pred tem seznanil. Vendar pa Kolšek takrat ni vedel, da bodo in da so v sredo, 26. junija, odšli proti italijanski meji tudi tanki iz pivške kasarne. Zakaj? Zato, ker ta vojašnica ni bila pod poveljstvom reškega, temveč ljubljanskega korpusa, ki mu je poveljeval general Popov (ta je tri mesece pozneje vodil vojake JA ob umiku iz koprskega pristanišča).

In zakaj se vojna za Slovenijo ni mogla uradno začeti v sredo, 26. junija 1991? Utemeljitev je skrita v tako imenovanih višjih ciljih. Janez Janša, prvi obrambni minister Republike Slovenije, je (25. junija 1992) leto dni po začetku osamosvojitvene vojne v pogovoru za Radio Koper-Capodistria med drugim povedal:

"Na Primorskem je bila situacija 26. zelo resna. Ob 12. uri 26. junija je to situacijo obravnaval tudi Svet za obrambo Republike Slovenije pod predsedstvom Kučana. Bili so zraven tudi vsi – predsednik vlade, skupščine, vsi iz teh obrambnih resorjev – in bili smo pred veliko dilemo, kaj storiti. Milica in Teritorialna obramba sta imeli ukaze, da pač nenasilno ovirata te premike z barikadami, z ustavljanjem prometa in tako dalje. S tem oviranjem je bil otežen manever enot Jugoslovanske armade. Vendar so imele te enote ukaz, ne glede na materialno škodo in žrtve priti na cilj. Dilema, ali že takrat dati ukaz za uporabo orožja, je bila še toliko večja, ker se je Slovenija takrat pripravljala za razglasitev samostojnosti, ker se je pričakovalo nekaj visokih gostov, ki potem niso prišli. Mislim, da je bila odločitev predsedstva, da ni še takrat ukazalo uporabiti orožja, pravilna, kajti svetu bi težje dokazali, da je prišlo do brutalne agresije JA. Potem pa, ko so novinarji sami lahko videli tanke, ki so šli mimo Ljubljane, ko so menderali avtomobile in tako naprej, je šla v svet ta slika in je bil ukaz predsedstva o uporabi orožja na neki način bolj prepričljiv za svetovno javnost."

Tako razlago pragmatično-taktičnega razloga je seveda lahko razumeti, v takratnih okoliščinah je bila celo povsem sprejemljiva. Še bolj neposredno je takratno ravnanje slovenske države razložil Jelko Kacin, ki je bil v času osamosvajanja slovenski minister za informiranje. V nagovoru ob proslavi dneva Slovenske vojske na Ajševici je 27. maja 1994 med drugim povedal: *"Spominim se, da smo med pri-*

pravani na proslavo razglasitve samostojnosti že vedeti, da se na Primorskem premikajo, vendar nisem smel povedati novinarjem, da so tanki res krenili. Govoril sem o prometnih težavah, o zastojih na cestah, o vzdrževalnih delih. To smo naredili zato, da smo pridobili nekaj dragocenih ur, da smo opravili slovesno razglasitev samostojne države pred slovenskim parlamentom."

En dan pozneje (28. maja 1994) je Jelko Kacin v Božičih še dopolnil zgornjo utemeljitev: *"Če bi že pred proslavo izdali ukaz za uporabo orožja, potem bi tujina morebitno streljanje ocenila kot začetek državljanske vojne. Dogodki po razglasitvi samostojnosti pa so že sodili v kategorijo meddržavnih spopadov."*

Odtlej so si bile vse utemeljitve nenehnega zamolčevanja "dneva prej" podobne kot jajce jajcu. Zato lahko preskočimo kar v leto 2001. Nacionalna televizija je junija ob deseti obletnici osamosvojitve in vojne za Slovenijo že brez kakršnegakoli utemeljevanja govorila, da se je vojna začela v četrtek, 27. junija, zgodaj zjutraj. Enako je zapisano v praznični številki Informativne vojaškostrokovne revije ministrstva za obrambo Slovenska vojska, ki je izšla maja 2001, in tudi na spletni strani urada vlade za informiranje na naslovu <http://www.uvi.si/10let/pot/vojna/>. In prav taka je vsebina razstave Vojna za Slovenijo 1991, ki je v letu 2001 krožila po slovenskih krajih. Pri zadnjih treh primerih gre že za skorajda "uradno", torej "državno" zgodovino, saj je vse tri predstavitve pripravil Center za vojaško-zgodovinsko dejavnost Slovenske vojske.

Tako smo prišli do še enega dokaza znanega, a žalostnega paradoksa, da dolgo časa ponavljana neresnica postane resnica. Vendar po toliko letih ne bi več smeli privoliti v interpretacije, ki so bile ob svojem nastanku in še nekaj let potem še povsem upravičene, saj so temeljile na varovanju domovine in njenega ugleda – zlasti v očeh tujine. In nikakor ni mogoče sprejeti neprijaznega dejstva, da je Primorska (spet) morala biti žrtev na oltarju domovine.

Zato zdaj pojdimo od zgodb – k dejstvu!

V torek, 25. junija 1991, je skupščina Republike Slovenije na skupni seji vseh treh zborov sprejela in razglasila tri pomembne dokumente:

Deklaracijo ob neodvisnosti,

Temeljno ustavno listino o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije,

Ustavni zakon za izvedbo Temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije.

S temi akti je takratni slovenski parlament razglasil novo, neodvisno in samostojno evropsko državo – Republiko Slovenijo!

In kaj je v teh listinah tako pomembnega za našo analizo? Poglejmo!

V II. točki Deklaracije ob neodvisnosti dobesedno piše: *"Republika Slovenija se je razglasila za samostojno in neodvisno državo ..."*

V V. točki Temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije, ki je temeljni osamosvojitveni akt, piše: *"Ta ustavni akt začne veljati z razglasitvijo na skupni seji vseh treh zborov Skupščine Republike Slovenije."*

In v 23. členu Ustavnega zakona za izvedbo Temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije piše: *"Ta zakon začne veljati z razglasitvijo."*

Vsi trije akti so bili torej razglašeni 25. junija 1991, ne pa 26. junija istega leta! In ti dokumenti so bili objavljeni v Uradnem listu z dne 25. junija, naslednje jutro, torej 26. junija, pa so bili objavljeni tudi v dnevnem tisku.

V sredo, 26. junija zvečer, ko je bil znaten del Primorske že okupiran, je bila velika proslava ob razglasitvi samostojnosti Slovenije, ki pa se je – razglasitev namreč – dejansko zgodila že 25. junija v skupščinskih klopih. V citiranih aktih ni namreč nikjer zapisano, da bodo veljali od 26. junija oziroma od slovesne proslave pred očmi celotne svetovne javnosti naprej!

Kot vemo, je na omenjeni proslavi v sredo, 26. junija 1991 zvečer, govoril takratni predsednik predsedstva RS Milan Kučan. V svoj govor je kar petkrat vključil zgovorne reference na "včerajšnji dan", torej na 25. junij. Poglejmo citate:

1. *"Z rojstvom dobi človek pravico do sanj. Z delom dobi pravico, da zbližuje življenje in sanje. Mi smo včeraj povezali oboje; zase, za mnoge rodove Slovencev ..."*

2. in 3. *"Od včeraj imamo Slovenci svojo državo. Od včeraj živi večinski del slovenskega naroda v lastni, samostojni in neodvisni državi."*

4. *"Koraka, ki smo ga včeraj stopili, nam ni narekovala težnja po osamitvi niti lažno upanje o podarjenem ..."*

5. *"Z včerajšnjo razglasitvijo suverene Slovenije se zelo daljnosežno zavezujejo tudi sami sebi."* (op.: Besede "včeraj", "včerajšnjo" podčrtal avtor.)

In čemu toliko citatologije? Zato, ker iz navedenih citatov jasno izhaja, da je bila Slovenija samostojna in neodvisna država že od torka, 25. junija 1991! To potrjuje tudi slovenski državni praznik, saj smo za dan državnosti določili 25. junij, dan, ko je slovenski parlament sprejel omenjene temeljne osamosvojitvene dokumente. In zato ni prav nikakršnega razloga za nadaljnje tiščanje glave v pesek pred domačo in svetovno javnostjo. Že od začetka procesa osamosvajanja si je Slovenija prizadevala za uveljavljanje načela legalitete, pri čemer štejejo pravni argumenti, ki izhajajo iz ustavnopravnega položaja Slovenije. In ta je bil 26. junija že ves dan povsem dorečen in dokončen.

Od tod naprej moramo na faktografijo dogajanja na Primorskem gledati v povsem drugi luči, argumenti za primorski "dan prej" pa dobijo čisto drugačno težo.

Vojaške operacije JLA v sredo, 26. junija, proti samostojni in neodvisni Republiki Sloveniji:

– ob 11.30 iz vojašnice v Pivki odpelje 21 tankov;

– ob 13.10 iz vojašnice v Ilirski Bistrici odpelje 6 tankov proti Postojni in Divači, 7 tankov pa proti Podgradu in Kozini.

Končni cilji vseh teh enot so bili cestni prehodi na zahodni meji, ki so jih večinoma dosegli in od slovenskih enot prevzeli do večera. Celo v zloženki ob razstavi *Vojna za Slovenijo 1991*, ki jo je v letu 2001 pripravil Center za vojaško-zgodovinsko dejavnost Slovenske vojske, je zapisano: *"Prve tankovske kolone JLA so slovenske meje zasedle 26. junija na Primorskem ..."*

Niti premiki tankov, oklepnih vozil in vojakov iz Pivke niti tistih iz Ilirske Bistrice niso bili napovedani in niso sodili v običajne manevre, kot bi lahko, na primer, trdili za večdnevna predhodna dogajanja v obmejnih stražnicah in okoli njih. Ni razlik med tema vojnima operacijama proti tega dne že samostojni in neodvisni Republiki Sloveniji ter vdorom lahke protiletalske oklepne baterije Jugoslovanske armade iz Karlovca na slovenska tla pri Metliki 15 minut čez prvo jutranjo uro 27. junija, ko naj bi se – kot že leta trdijo številni politiki, za njimi pa neprimorski novinarji in v zadnjem času že tudi preučevalci zgodovine, ki ustvarjajo državno zgodovino – vojna tudi praktično začela. Tako pivška kot bistriška enota Jugoslovanske armade sta imeli povsem enak cilj in obe so pripadniki slovenskih obrambnih sil ter domačini poskušali ustaviti – sprva brez uporabe orožja, ker takega povelja pač niso imeli.

Odpor Primorcev, pripadnikov milice in Teritorialne obrambe samostojne in neodvisne Republike Slovenije v sredo, 26. junija, je bil neoborožen, imel pa je oviralen značaj, tako da so tanki za, na primer, tridesetkilometrsko razdaljo od Ilirske Bistrice do Kozine potrebovali kar šest ur – sicer bi jo prevozili v eni uri:

- ob 12.44 prva "nebranjena" barikada na vrhu Rebernic pričaka tanke iz Pivke;
- ob 14. uri barikade v Ajdovščini;
- med 13.30 in 14.30 več barikad med Podgradom in Divačo ovira tanke iz Ilirske Bistrice;
- ob 14.30 na lokavskem križišču pred Divačo odjekne prvi strel v vojni za Slovenijo, ki ga mimo glave nekega občana izstrelil živčen oficir JLA;
- ob 16. uri barikade v Vrhpolju pri Vipavi ...

In zdaj se moramo vprašati:

Ali je izraz "dan prej" danes za Primorsko še relevanten, bistven?

In pa:

Ali je izraz "dan prej" danes za Primorsko sploh še potreben?

Odgovor na vprašanje relevantnosti se iz pravkar povedanega ponuja kar sam. Ne, izraz "dan prej" danes nima oziroma ne bi smel imeti nobenega pomena več – seveda, če bi si vendarle priznali, da je bila Slovenija samostojna in neodvisna 25. junija, kar smo dokazali zgoraj.

Odgovor na vprašanje o potrebnosti pojma "dan prej" pa je odvisen od odgovora na prejšnje vprašanje. Ker nanj uradno očitno še nismo odgovorili nikalno, kaže, da je izraz za Primorsko za zdaj še vedno potreben. Žal!

Čeprav je predsednik Republike Slovenije Milan Kučan 26. oktobra 2001 (torej ob koncu mednarodne znanstvene konference "Dan prej" ...) v Kopru na slovesnosti ob deseti obletnici odhoda zadnjega vojaka JA iz Slovenije uvodoma poudaril, da "slovenska državnopolitična in vojaška zgodovina premore datume, ki ne smejo biti ne pozabljeni in ne podcenjeni". Tik pred koncem nagovora udeležencem proslave pa je izrekel stavek, ki ne dopušča nobenega dvoma: *"Tu, na Koprskem, se je vojna proti Sloveniji začela dan prej."*

In kljub temu da je podpolkovnik Karlo Nanut februarja 2002 v svojem prispevku "Vojaškozgodovinski vidiki vojne za Slovenijo" v reviji Slovenska vojska zapisal: "Jugoslovanska zvezna vojska je 26. in 27. junija napadla suvereno Slovenijo z enotami iz 5. vojaškega območja."

Ta opozorila so očitno še vedno potrebna in smiselna, ker bi se sicer lahko zgodilo tisto, kar se sicer žal že dogaja, da bo naposled tudi zares prevladalo takšno prepričanje, ki zaradi naštetih dejstev ni utemeljeno, in ker si "dan prej" na Primorskem, to je 26. junij, zasluži v zgodovini Slovenije enako terminološko obravnavo kot dnevi od vključno 27. junija 1991 naprej.

WHY "A DAY BEFORE"?

Slobodan VALENTINČIČ

Primorske novice, SI-6000 Koper, OF 12

e-mail: svalenticic@prim-nov.si

SUMMARY

In the last few years, the notion "A Day Before" has been established in the greater part of the Primorska region. At the beginning, let us define the notion itself as well as its origin.

The expression was brought forth in the second half of 1993 in the editorial office of the Primorske novice newspaper, when we began to prepare material for the book that was to be published in June, 1994, on the third anniversary of Slovene independence. We were led to this publishing venture by the fact that there are a number of people from the Primorska region who participated, directly and indirectly, in the war of independence but were later on understandably hurt by the assertions of the somewhat indifferent, undecided attitude of the entire Primorska region and its

inhabitants during the war itself. In the above mentioned book we succeeded to prove, by documents, that such assertions were unfounded.

While gathering material for the book, an irrefutable fact that emerged was that the war for Slovene independence had not started on Thursday, June 27, 1991, with the tanks storming from the Vrhnika barracks towards Ljubljana and Brnik Airport, rather a day earlier, i.e., on June 26, before noon, when the first Yugoslav Army tanks left the barracks in Ilirska Bistrica and Pivka and proceeded towards the western boundary.

Although we received answers as to why the officials in Ljubljana had insisted on June 27 as the beginning of the war already while preparing the book "A Day Before" from the political leaders of that time, the people of Primorska are still disturbed and occasionally even alarmed by the constant reiteration of the untruth about the actual beginning of the war of independence, which is still maintained both by the national political leadership and Ljubljana's mass media.

In this notorious resistance to the fact, too, lies the reason that the people of Primorska (the war of independence veterans, cultural figures, and now even historians) named a number of manifestations in honour of Slovenia gaining its independence "A Day Before" after the publication of the book.

Key words: War for Slovenia, Slovenia, Ilirska Bistrica, Yugoslav People's Army, Territorial Defence, military campaigns, 1991

VIRI:

Deklaracija (1991). Deklaracija ob neodvisnosti. Uradni list RS, 25. junija 1991.

Križman, S. et al. (1994): Dan prej. Knjižnica Primorskih novic, 2. Koper, Primorske novice.

Kučan, M. (1991): Nocoj so dovoljene sanje, jutri je nov dan. Govor predsednika predsedstva Republike Slovenije 26. junija 1991 na slovesnosti ob razglasitvi samostojnosti Republike Slovenije. Ljubljana.

Kučan, M. (2001): Nagovor predsednika Republike Slovenije 26. oktobra 2001 na slovesnosti ob 10. obletnici odhoda zadnjega vojaka Jugoslovanske armade iz Slovenije. Koper.

Nanut, K. (2002): Vojaškozgodovinski vidiki vojne za Slovenijo (2. del). Slovenska vojska, 2/02. Ljubljana, Ministrstvo za obrambo RS, 28-29.

Švajncer, J. J. (2001a): Razstava Vojna za Slovenijo 1991. Center za vojaško-zgodovinsko dejavnost Slovenske vojske. Pretorska palača Koper, oktober-november 2001.

Švajncer, J. J. (2001b): Tako smo zmagali. Slovenska vojska, praznična številka, maj 2001. Ljubljana, Ministrstvo za obrambo RS, 9-15.

Temeljna ustavna listina (1991): Temeljna ustavna listina o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije. Uradni list RS, 25. junija 1991.

Ustavni zakon (1991): Ustavni zakon za izvedbo Temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije. Uradni list RS, 25. junija 1991.